

An impressionistic painting of a landscape. On the left, a small house with a dark roof is partially obscured by a large, leafy tree with green and brown foliage. The foreground is dominated by a body of water, rendered with broad, colorful brushstrokes in shades of blue, purple, yellow, and red. In the background, a bright, hazy sky transitions from yellow to red, suggesting a sunset or sunrise. A small structure, possibly a windmill or a tower, is visible in the distance. The overall style is expressive and textured, with visible brushwork and a rich, vibrant color palette.

Vladimir Provči

DUŠA KAO VIOLINA

Vukovar, 2014.

Vladimir Provi
DUŠA KAO VIOLINA

Vladimir Provči – Duša kao violina

Nakladnik
Savez Rusina Republike Hrvatske

Za nakladnika – Dubravka Rašljanin

Glavna i odgovorna urednica – Vera Pavlović

Lektori – Marija Vulić, rusinski jezik
i Andreja Magoč, hrvatski jezik

Ilustrator – Vladimir Provči

Recenzenti – Ana Marija Sasso i Nadya Sadžak

Računalna priprema – Željko Debeljuh

Tisak – Grafički obrt Borovo graf Vukovar

Tiskanje potpomaže
Savjet zanacionalne manjine Republike Hrvatske

Naklada: 400 komada

**CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 131217064**

ISBN 978-953-7767-08-2

Vladimir Proviči

DUŠA KAO VIOLINA

Vukovar, 2014.

Sadržaj

Magla jesenska	8
Posljednji jesenski dani	9
Žuto lišće jeseni	11
Lišće listopada	12
Zlatna jesen	13
Jesenska melodija	15
Noćna cesta	16
San	17
Duša kao violina	19
Pozovi me sa sobom	21
Ne pitaj me	23
Ne plačite oči moje.	24
Ne ostavljaj me samog.	25
Imajte milosti.	27
Korijeni ljubavi.	29
Ptice ljubavi.	30
Mladost	31
Život	32
Misli	33
Mir.	35
Tišina	37
Uspavanka	38
Sreća	39
Želja	41
Selo moje	43
Savjet Rusinu	44
Mornar	45
More preklinje	47
Mirno more.	49
Kraj mojeg života.	50
Vladimir Provči “Duša kao violina” – rusinska poezija	53
“Duša kao violina” – čudesni svijet mašte Vladimira Provčija	55

Magla jesenska

Ruke love maglu jesensku,
a jesen žuti.

Ne da se i otima se tužna,
gubi se uplakana u magli.

A magla teška
pritišće dušu jeseni.

Trepere suze zatomljene
u dubokom i teškom doživljaju.

Jesen se gubi u magli zime,
odlazi tužna i žuta,
maglovita.

Posljednji jesenski dani

U dolini me uvijek čeka
čisti izvor mojih pjesma
i rodna kuća, bliska, a daleka,
najljepša na svijetu.

Dom na visokoj gori
proviruje iz jesenje magle.

Sve na svijetu se mijenja,
a godine lete.

Neprekidno bježe i ne vraćaju se.

Žuto jesensko lišće
dršće za tobom.
Ti me ne znaš,
moju ljubav.
Doći ću iznenada
tiho u mračnoj noći.

Doći ću s lišćem u kosi
zagrliti maglu,
maglu jesensku.

Žuto lišće jeseni

Jutarnje sunce.
Vjetar nosi miris jeseni.
Posljednji leptiri lete,
maleni i žuti, veselo plešu.

Laste su odletjele,
a crne vrane lete.
Žuti listići izviruju
i razmišljaju:
hoće li otrgnuti ili otpasti.

Razmišljaju i čekaju sudbinu.

A drveće svoja čeda ne da,
ali je nemoćno da ih sačuva.

Jesen pritišće,
a zima zove na odmor.
Sive magle dan skrivaju,
povlače se tamne i dan uništavaju.

A žuto lišće pada
i svojim žutilom
krasi jesen.

Lišće listopada

Kiša pada na lišće,
žuto, zgaženo,
beživotno.

Lišće nekada lelujavo,
nošeno vjetrom
odlazi u nepovrat.

Nekada zeleno lišće
živo i veselo
bilo je prekrasno.

A sada pada kiša,
gazimo mrtvo lišće
koje je živjelo s nama
i sad je beživotno.

Lišće koje nas je štitilo,
s kojim se divili,
radovali, veselili,
sada je pokojno.

Zlatna jesen

Raskošna jesen,
a obilje plodova.
Čarolija boja.
Žutilo grli pejzaž.
Kričave boje.

Ljepota posvuda,
slabašno sunce
viri iz magle.
Sivilo se bori s
osvajanjem svega.

Ali zlato jeseni prevladava
i snijeg se već sprema.

Rominja dosadna kiša,
jesenje sivilo
nadvladava zlato
žute jeseni.

Jesenska melodija

Ležim pod mostom
iznemogao od muke,
blijede ruke leže
na mojoj duši.

Noću obojenom lampama
u nježnim bojama ležim.
Ne dišem.
Raspete duše ležim
na kamenoj stijeni.

Poljubila si me kroz tamu,
stanujem blizu, a daleko.
Očekujem tvoju bliskost.
Govorila si:
“Zašto ljubav prolazi kraj nas?
Zašto nas ljubav razdvaja?”

U mojoj duši ostaje
tvoj nježni trag
koji odlazi.

A jesen je tu.
Melodija sna i ljubavi.
Lišće opada,
a u meni košmar.
Umirem u jesen.

Noćna cesta

Ne dotiči mi usne
dok spavam.
Ne diraj paučinu sna,
ni vjetar mojih misli
u dubokom snu.

Ne sanjaj moj san,
pusti me da sanjam.
Nemoj me žaliti.
Ne budi moje osjećaje
dok spavam.

Miran san,
dar spokoja,
ne diraj.
Nek mirno spavam
blažen.

San

Sanjam brodove na nebu,
lete bez sna.
Nemaju krila govora
kako bi govorili o ljetu,
vrelom i vrućem,
o suncu što prži kroz oblake
i ne da spavati.

San se veseli noći,
skupa se raduju,
neprekidno nestaju
i vraćaju se
da bi izjutra skapali.

Sami samcati su danju,
a navečer su iznova tu
zajedno.

Duša kao violina

Pamtim let lastavica
obasjanih suncem
na pučini mora.
Valovi grle stijene,
okomite i oštre,
nježno i beskonačno.

Srce drhti ritmom ljubavi.
Duša ne spava.
Sjeća se davne ljubavi,
tople i tužne - sjetne.

A sada bol i tama.
Duša nestaje u zvuku violine.
Kraj. Takva je sudbina.
Moja zvijezda sja na duši.

A violina plače
za dušom.
Tiho, vječno.

Pozovi me sa sobom

Pozovi me sa sobom u davno i toplo djetinjstvo,
pozovi me u davnu i tužnu mladost
da se sjetim lijepih dana
i toploga doma.

Pozovi me k ljubavi čarobnoj i lijepoj,
pozovi me u lijepi svijet doživljaja
u kom se sjećam žalosno i nježno
da se želim osjećati voljen.

Pozovi me i ponudi mi sreću
nek želim živjeti i voljeti.
Pozovi me da živim bez vremena.
Pozovi me da ukrasimo noć.
Nek sunce nestane, a noć traje.
Susreti, poljupci i
- besciljno lutanje.

Tamo daleko otvaram stazu djetinjstva,
bit ću tamo gdje vjetar puše beskonačno,
želim da bijele ptice lete oko mene
zauvijek, daleko.

Ne pitaj me

Ne pitaj me zašto
tako često
imam uplakane oči.

Zašto tako često
lutam noćima
tražeći te.

I ne pitaj zašto
tražim cvijet svoje ljubavi.
I ne pitaj zašto
sam te tako volio.

Jesen života dolazi
i životna staza gasne,
a oči su mi upale.

Sanjam te.
Milu i nezaboravnu, vječnu.

Ne plačite oči moje

Ne plačite oči moje,
ne kvarite san.
Dajete mira mome srcu.

Minuli su sretni dani
i ljubav se ne vraća.

Ne gase se osjećanja,
ne dajte da me boli
prošla ljubav.

Ne ubijajte ljubav,
pustite nek živi,
iako su prošli naši sretni dani
u mom srcu.

Imajte snage vratiti izgubljeno,
ne plačite oči moje.

Ne ostavljaj me samog

Ne ostavljaj me samog
ni trenutka.
Donesi mi mir
svagdašnji.
Ne daj duši da luta
ranom zorom.
Pritisni bilo života
i ne daj ga.

Noć je tamna.
Glazba negdje svira,
treperi tijelo
životnog puta.

Ne ostavljaj me samog
u tamnoj noći
u kojoj glazba svira
tiho.

Imajte milosti

Imajte milosti, ponizno molim
za zao vjetar mojih misli,
za nesretnu mladenačku ljubav,
za ranjene ptice mojih snova
i boli zavijene u crninu.

Imajte milosti za uništenu radost,
za žalosni život,
za zlo nadanja,
za neispunjene želje
i moje mrtve misli.

Imajte milosti za grješne ljude
zaluđene i osramoćene,
za uništenu mladost
u vihoru patnje.

Imajte milosti za sve rane
duboke i trajne,
imajte milosti za tajne misli
i ranjenu dušu,
imajte milosti za ranjenog patnika
u bespuću,
milosti imajte uvijek i zauvijek.

Korijeni ljubavi

Ne sijeci mi korijenje ljubavi,
ne sijeci osjećaj za tebe.

Svetinju ljubavi ne dam,
stežem ju od gubitka,
od uništenja.

Ne dam je povrijediti,
ne dam je obezvrijediti.

Čuvam ju zauvijek,
ne samo za sebe
nego i za nas.
Za krasnu prošlost
i vječni mir.

Ne sijeci i ne uništavaj
ono što sam njegovao
i čuvao za vječnost.

Ne dam ju.
Čuvam korijenje i stablo ljubavi
vjerno, zauvijek.

Ptice ljubavi

Letjele su ptice bijele
glasile su ljubav novu,
nježnu i sramežljivu.
I same su takve bile i glave su naginjale.

Letjele su ptice rujne
gaseći radost ljubavi,
radosno se veseleći
i glavice ponosno držeći.

Letjele su ptice modre,
ljepotu ljubavi noseći
i u ljepoti svojoj
pera gubeći.

Letjele su ptice žute
ponosito glavu dižući
i na ljubav novu
veselo zovući.

A crne su ptice
na granama sjedile
i žalosno gledajući
drugim pticama zavidjele.

Ništa im nisu mogle učiniti
jer ih je ljubav svladala
i tako moćna
ih razoružala.

Mladost

Moja je mladost prošla, bila je kakva je bila,
a život je mojoj mladost odrezao krila.
Borila se slabo, bila je bez krila,
ali je ipak iskreno lijepa bila.

Vjetrovi su je nosili po bespuću,
tako slaba ona se borila
i često padala od velikog srama.

Htjela je biti kao i kod drugih,
ali joj bezdušna sudbina to nije dala
te joj tako slaboj opet skršila krila.

I slomljenih krila
htjela je umaći sudbini,
ali su je vjetrovi moćni
slomili u jednoj noći.

Nije se lako dala
borila se kako je znala,
ali se ipak na kraju
sudbini svojoj predala.

Život

U plaveti tvoga oka
gledam ljubav.
U rumenilu tvoga lica
tražim radost,
u punoći tvojih usana
tražim užitak.

Voli uvijek, zauvijek.
Voli me bez granica, duboko.

Jer živim život bez tebe,
za modrinu tvoga oka,
za rumeno lice tvoje,
za punoću usta tvojih.

Živim za vječnost ljubavi i sreće,
živim za radost i veselje,
živim za vječnost.

Misli

Moje misli lutaju,
lutaju morem sjećanja
beskrajno, bezvremenski,
uporno se bore sa silama zla.
A žele dobrotu.
Traže je u vječnosti,
traže je u sjećanju.

Moje misli potrošene,
pune rana i boli,
još se ne predaju
jer se uvijek nađe netko
tko ih podupire.

Bolna rana
ostaje okovana.
Vječno se bori
ne dajući sreći
da se rodi.

Mir

Ne daj mi mira,
uništi nebesku tišinu,
razveseli me nekada
da ne umrem.

Ne daj da mi
magla zamuti oči
da ne mogu čuti
ni glazbu.

A duša luta
beskonačnim prostranstvom
tražeći mir.

Sopkojan sam,
mir je svagdje.
I trava mirno leži.
U mirisu pokošenog sijena
nježno se budi dan.

Budi se u tišini,
u brojanju palih zvijezda
budi se dan.
Tiho, tiho.

Tišina

Zlatna tišina miruje
ulazi u mene spokojno
vjetar izgubljen u kosi je mrsi.

Slomljene duše-
slušaju,
čekaju kraj
nadajući se spasenju.

Vjetar raznosi mir spokoja.
Tišina je bolna.
Bezvoljne duše
iscrpljeno
padaju na tlo.
Želim otići
u miru i tišini.

Uspavanka

Pjevao sam uspavanku
svojoj djeci.

Pjevao sam o vilama
čarobne ljepote
okupanim u vječnosti.

Pjevao sam unucima
o vilama s mornarima,
strogim i brkatim
- ratobornim.

Sada nemam kome pjevati.
Unuci su odrasli.
A još bih pjevao nježnu uspavanku
tihim glasom, žmureći.

Ali nemam kome,
zbilja nemam.

Sreća

Za sreću ne trebaju riječi,
riječi nestaju
u tmini.

Za sreću treba nježnosti i ljepote,
tišine.

Da ju vjetar odmah donese,
da je obujmi
da se ne razleti.

Mir. Da se ne ubije,
da nađem spokoj svojoj duši.

Želja

Želim ti doći,
dotaći tvoj san
i zamrsiti kose,
obrisati suze u očima,
ući u tvoje tajne misli
i osjećaje u duši.

Zagrli me u očajanju,
misli na mene,
spomeni me ponekad
u labirintu smrtnosti.

Ostani sa mnom
i voli me nježno,
i reci svoja nadnja
i želje
u zrcalu života.

Selo moje

Selo moje milo,
u srcu te nosim
s tobom se radujem
i s tobom ponosim.

Kao mali sam otišao
u tuđi svijet
i pamtim te uvijek
kao divan cvijet.

Sada sam daleko
živim u tuđini
ali još i sada
uvijek tebe sanjam.

A otići sam morao
u tuđi svijet
napustivši svoj
mirisavi cvijet.

Savjet Rusinu

Imaš u svome svijetu
dubinu noći i ljepotu ljeta.

Zažmuri
i ugledat ćeš svjetleću zvijezdu.

Tonovi tvoga glasa
donose žrtve.
Razapet si između nade
i gubitka snage.

Ne daj da te gurnu
u dubinu tame.
Uhvati se za svjetleću zvijezdu,
digni se visoko
i čuvaj svoju prošlost.

Ne daj sili da te pobijedi,
imaj snage, otrgni se
Rusinu mili
i razum tvoj neka pobijedi zlo,
ne daj se nikada i nikome.

Mornar

Suncem obasjano more
valovito od maestrala
priča o sudbini mornara.

Sudbini gorkoj
što život teškim čini,
mornara osnaži odmah
i sudbinu lakšom čini.

Pučina je beskrajana,
radosti je malo,
ali je ipak
nešto i ostalo.

Mornaru mladi i gordi,
životom upravljaš svojim,
ne daj da more duboko
postane grobom tvojim.

Sanjaj sunce blještavo
i pučinu mirnu i čistu,
neka ti san mirni nosi
i putanju uvijek istu.

More preklinje

Na moru plavom
bijeli galebovi lete.
Veličanstveno lete
ogledajući se u valovima.

Valovi šume čarobno,
a galebovi kriješte.
Jeka para tišinu,
more čarobno motri
i osmjehuje joj se.

Bliži se noć,
more tamni.
Galebovi oblijeću,
a valovi bijesne.

Bacaju se i povlače natrag,
šume.
Pripremaju se za glazbu
snažnu, uobičajenu.

More preklinje za mirom,
a galebovi lete.

Mirno more

Mirno more,
mjesec svijetli,
sjaji se u moru.
Tišinu siječe
kliktanje galeba.

Mahanje njihovih krila slabi,
umorne ptice hvataju noć,
love je nesebično.

Ostaje tišina
bez vremena,
bez brodova,
samo mir
beskonačni.

Budna noć
koja vlada morem,
a mjesec sja i
ne da moru spavati.

Kraj mojeg života

Moj je život već pri kraju,
život od pepela,
život potrošen.

Volio sam ga
čudno i sebično.
Htio sam ga zaustaviti,
trenutak nek potraje.

Prevario me je:
nije zastao, a ni potrajao.
Hladne magle nose ga
u dubine.
U nepovrat.

I ja čekam kraj
mojega života.

Vladimir (Antun) Provči rođen je 15.6. 1946 u Mikluševcima, kod Vukovara. Po zanimanju je viši medicinski tehničar, sada u mirovini.

Pjesme je počeo pisati u 9. godini života, ali se intenzivnije posvećuje pisanju u posljednje 2 godine kada je nastupio i na Festivalu poezije Primorsko - goranske županije.

Veći uspjeh u poeziji postigao je u Gimnaziji, ali dalje nije puno pisao.

Pjesme su pune pesimizma kroz koji se naslućuje i optimizam. Intrigira ga jesen svojim krasnim bojama, ali i marine, filozofska razmišljanja i drugo.

Ovo je prva zbirka pjesama.

Vladimir Provči “Duša kao violina” – rusinska poezija

Recenzija

Rusinska poezija Hrvatske nema mnogo poeta, a posebno ne u odnosu na poete Vojvodine. Knjige koje se godišnje izdaju na rusinskom jeziku u Hrvatskoj su rijetke. Zatopjava poete Vladimira Provčija predstavlja sretnu okolnost.

Dolazeći iz mediteranskog podneblja, a podrijetlom iz Slavonije predstavlja novinu i donosi duh drugačijeg pristupa. Raznorodan i posve drugačiji stil pisanja privlači pažnju u nastojanju da bude originalan. Originalnost je očita. Njegovi doživljaji i misli teže prikazati okolinu i ljude u jednom posebnom ozračju. Pozornost mu privlači jesen, sa svojim čarima, a uz misaoni sloj prepoznatljiva je i nostalgija za rodnim selom. Želeći stopiti doživljeno u jednu kompleksnu cjelinu, on se igra riječima tražeći smisao života. Povrijeđen, razočaran težinom života i problemima u poeziju unosi razočarenja i tuge, ali i niti radosti i životnog veselja. On otkriva svoju dušu otvoreno, nepatvoreno i iskreno. Iskrenost plijeni dubinom i osjećajnošću.

On je realista, ne bježi od ljudi i briga. Ponekad poklekne, pada i nema snage, ali poručuje da je u njegovim rukama moć, da ima razuma koji savlada zlo. U odnosu spram ljubavi ima prizvuka razočarenja, ali i uzleta u kompleksnosti. On teži za nježnošću i toplinom tražeći sreću. Inače veoma društven, boji se samoće. Predaje se sudbini. Često priziva uspomene.

Ipak, u njemu postoji nada u ljubav i bolje sutra. Ne posustaje. Misli da ma nade u bolje, za ljubav, za bolji život. Premda u zbirci ima puno pesimizma, opet optimizam izviruje iz njegovih osjećaja. Općenito uzevši, autor u zbirci iznosi svoje poglede na život. Otvora dušu i svira kao violina. Otvoreno i iskreno. Bez patetike. Želi podastrijeti sebe. On ne moli za milost. Jednostavno se razgolatio i osluškuj treptaje duše.

U poznim godinama u kojima je, rastrzan životom, pomalo se pre-
daje i razmišlja o kraju. Ne straši ga se. Stoički čeka.

Provči kratko piše poeziju, tek par godina. Kao u umjetnik godina-
ma se izražava slikanjem . Sada je štafelaj zamijenio riječima. Pret-
postavke su da će čitatelji tu poetsku iskrenost prepoznati i cijeniti.
Iskren u slikarstvu, takav je i u poeziji. Bez treme slobodno istupa
pred publiku, otvoren za ocjenjivanje i kao slikar i kao pjesnik. Naj-
više što može izgubiti je strpljivost. A tome ga je život obilno nagra-
dio. Vježbao je cjeli život. I izvježbao. Do sitnica.

Ovo je prva poetska knjiga. Zrelost radova nam govori da bi ih mo-
glo biti i više. Ona djeluje poticajno, te se nadamo da se poticaj neće
se ugasiti. Ova knjiga je značajna za kulturu Rusina i ovoga podne-
blja. Ona će zauzeti određeno mjesto u poticajnoj kulturi i tradiciji
Rusina.

Pisana je i na hrvatskom jeziku, što pruža spoznaje o rusinskoj poe-
ziji i kulturi, koja je kod nas oskudna. Uopće, o nacionalnoj manjini
Rusina se manje zna i ova knjiga ima zadatak proširivanje spoznaje
o njima. Dvojezično izdanje je veoma korisno i okuplja veći broj
čitatelja. Stoga je izlazak ove knjige za pozdraviti u nadi da će dvoje-
zičnost prakticirati i ubuduće.

Završavajući, pozdravljam napore da se objavi jedna knjiga napisa-
na rukom 66 godišnjeg Rusina, koji je za rad na polju kulture 2008
godine od predsjednika Ukrajine dobio odlikovanje “Zasluge za na-
rod III. stupnja” kao i druga brojna priznanja i zahvalnice. Možda je
do objavljivanja zbirke trebalo doći kasnije dajući mu vremena da
napiše veći opus pjesama. No, vrijeme je pred njim i nadamo se da
će ga pozitivno iskoristiti.

Ana Marija Sasso

“Duša kao violina” – čudesni svijet mašte Vladimira Provčija

Recenzija

Vladimir Antuna Provči rođen je 15. 6. 1946 u Mikluševcima, Vukovar. Osnovnu školu na rusinskom jeziku završio je u selu. Poslije se školovao u Rumi, Vukovaru, Sremskoj Mitrovici, Ljubljani i Novom Sadu. Višu medicinsku školu završio je u Beogradu gdje je diplomirao u siječnju 1969. godine. Radio je po bolnicama i nakon 42. godine rada je umirovljen.

Počeo je pisati još s 9 godina, poslije intenzivnije u Gimnaziji, a onda je napravio dugu stanku. 2010. godine opet se ozbiljnije zauzeo za pisanje pjesama. Dva je puta nastupio za udrugu na Festivalu poezije Primorsko - goranske županije te na manjim skupovima.

Došlo je vrijeme i za prvu zbirku.

“Duša kao violina” prva je zbirka koja će sadržavati 30 pjesama na rusinskom i hrvatskom jeziku.

Vladimir je kroz svoju poeziju otvorio za nas dio svoje duše...

Zbirka je kao snažna spona s korijenima, djetinjstvom, mladim danima i morem.

U zbirci su isprepletane ozbiljne filozofske teme („Mladost“, „Život“, „Misli“, „Mir“, „Sreća“), s dječjim uspomena („Uspavanka“), sve to ublažilo more („Mirno more“, „Mornar“, „More vapi“), a uljepšala jesen („Žuto lišće jesenji“, „Lišće listopada“) i nadopunila sveprisutna LJUBAV.

Autor daruje nama ne samo djelić sebe, nego i ljepotu, pomno biranim riječima vodi nas u svijet mira, mašte i ljepote, pruža nam sigurnu oazu gdje možemo nastaviti s maštanjem.

„Spokojan sam.
Mir je svuda.
I trava mirno leži,
Miris pokošenog sjena
Sjetno
Budi dan“

(„Mir“)

Izuzetno je važno i to što autor njeguje svoje korijene i piše na rusinskom jeziku, nadopunjavajući time rusinsku književnu baštinu ovdje u Hrvatskoj.

Nadam se da je ovaj prvijenac tek početak čitavog pjesničkog niza.

Nadiya Sadžak, Mr. Filologije